1893 - 1963
70-ий РІК ВИДАННЯ
І СЛУЖБИ СВОЄМУ
НАРОДОВІ ТА ПРАВДІ

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:
"SVOBODA", 81-83 GRAND ST.
JERSEY CITY 3, N. J.
HENDERSON 4-0237
HENDERSON 4-0807
УНСоюз: HENDERSON 8-8740
Тел.: в Ню Йорку:
BARCLY 7-4125
УНСоюз: BARCLY 7-5337

РІК LXX. Ч. 121. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 27-го ЧЕРВНЯ 1963 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, JUNE 27, 1963 No. 121. VOL. LXX.

КОНҐРЕС ОБМЕЖУЄ ФОНДИ НА КОСМІЧНУ ПРОГРАМУ

Вашингтон. — Палатна Наукова і Астронавтична Комісія 25-го червня почала працю над бюджетом космічної програми, на яку уряд запропонував суму $5 700 000 000 на фінансовий рік, що почнеться 1-го липня ц. р. Сподіваються, що цього року поважніше зменшать запроєктовану урядом суму на ту ціль, можливо, що зменшення становитиме коло $500,000,000. В першому дні нарад Палатна Комісія зменшила на $259 122 000 ті фонди, що є призначені на лет людини в космічні простори. Комісія рішила відкласти признання суми $50 000 000 на лектронічний дослідчий центер в Бостоні, поки Крайова Аеронавтична і Космічна Адміністрація не докаже, що дійсно треба збудувати такий центр. Комісія має найбільше зменшити запропоновані урядом витрати на лет людини в космічні простори, це значить на проєкт Аполло, згідно з яким три астронавти мали б летіти до Місяця ще перед 1970-им роком. На цю ціль уряд домагається $3 700 000 000, а Комісія проєктує зменшити ці витрати на 7.4%, це значить на $259 122 000. В цій сумі є вже і зменшення на $120 000,000 витрат на проєкт Аполло. Праця Комісії заслуговує на увагу тому, що в попередніх роках Конґрес признавав майже всі ті суми, яких домагався уряд на космічні досліди. Комісія не є проти продовжування змагань в тому напрямі, щоб ЗДА вислали своїх астронавтів на Місяць. Але Комісія старається не допустити до того, щоб непотрібно не виконували двічі тих самих дослідів, та щоб завести якнайбільшу ощадність також і у витраті на космічні досліди. Уряд є проти того, щоб зменшувати фонди на космічну програму, бо це може спричинити те, що спізниться реченець, коли американські астронавти мали б бути на Місяці. Уряд старатиметься про те, щоб Сенат відновив ті суми, що їх скреслила Палата. Але тепер і в Сенаті відчувається холодніші настрої до космічної програми уряду, і деякі сенатори говорять про те, що треба космічний бюджет зменшити на півбільйона. Палатна Комісія знає, що численні свідки, які зізнавали перед нею, заявляли, що „які-небудь зменшення в бюджеті спричинили б опізнення цілого проєкту". На думку Комісії, запропонована редукція не сміє мати впливу на темп праць, що мають завезти американських астронавтів до Місяця. В справі Електронічного Дослідчого Центру в Бостоні зайняла Комісія компромісове становище. Уряд пропонував на будову лябораторійного будинку $5 000 000, а Комісія призначила $3 900 000. В Конґресі часто атакували цей проєкт, кажучи, що це політичне зобов'язання Президентового брата сенатора Едварда М. Кеннеді, зроблене під час виборчої кампанії в 1960-му році.

Демократична Конвенція в 1964 році буде в Атлантик Сиvті

Вашингтон. — Крайовий Демократичний Комітет 25-го червня вирішив відбути найближчу номінаційну Конвенцію в Атлантик Сиvті, Н. Дж. Конвенція почнеться 6 тижнів після Республіканської — 24-го серпня 1964. Республіканці матимуть свою Конвенцію в Сан Франсіско. Це вперше буде Конвенція в Атлантик Сиvті і в стейті Ню Джерзі. Демократи вирішили відбути Конвенцію пізно, бо вони не мусітимуть вести довгу кампанію, найменувавши на кандидата президента Кеннеді. Республіканці не можуть мати такого відомого кандидата, як демократи, тому вони приготовляються до довшої виборчої кампанії. Атлантик Сиvті дає на партійні цілі дол. 650,000 і не братиме заплати за конвенційну залю. Губернатор Ричард Гюз із Ню Джерзі вважає своїм успіхом, що йому вдалося переперти вибір в Атлантик Сиvті. Конвенція стягає велике число туристів до стейту. Самих делеґатів має бути 14,000, а крім того на Конвенції мають бути 10,000 гостей. Атлантик Сиvті має такі приміщення на 24,000 осіб. Вистачить також кімнат в готелях в самому місті та в найближчій околиці.

Ґолдвотер сподівається, що Республіканська Конвенція наименує консерватиста

Вашингтон. — Сенатор консерватист із Арізони Беррі Ґолдвовер заявив під час інтерв'ю з представником Юнайтед Пресс Інтернешенел, що існують поважні шанси на те, що Республіканська Номінаційна Конвенція в 1964-му році „збунтується" проти „східніх королів" та наименує на кандидата на президента дійсного консерватиста. Ґолдвотер також щораз „сильніше вірить в те, що консервативний республіканський кандидат може перемогти Кеннеді в 1944-му році. Сам сенатор Ґолдвотер заявив в тому інтерв'ю, що він ще не вирішив справи можливости своєї кандидатури, бо цю справу має вирішити аж в березні або квітні найближчого року. В останньому часі Ґолдвотер змінив свою думку в справі виборів і починає думати, що він міг би здобути номінацію та виграти президентуру в в найближчому році. Ґолдвотер заявляє, що він не хоче кандидувати, але якби його наименували, то він прийняв би номінацію і вів би завзяту виборчу кампанію, бо тепер вірить, що можна буде перемогти Кеннеді. Сам він признається, що ще в лютому цього року не вірив в можливість перемоги над Кеннеді.

В АМЕРИЦІ

● Філіппінський секретар торгівлі Руфіно Гечанока передав генералові армії Даґлесові МекАртурові кусок червоного ґраніту з того тунелю, де навесні 1942-го року американські і філіппінські війська по геройськи боролися проти японського наїзника на острові Корреджідор. На ґраніті є напис про те, що під час боїв змішалася американська і філіппінська кров в спільній жертві в обороні волі. Цей ґраніт буде на Світовій Виставці в Ню Йорку в 1964-1965 роках, а пізніше він буде власністю генерала МекАртура, який живе в Ню Йорку.

● Секретар рільництва Орвілл Фрімен сказав в Палатній Підкомісії Збройних Сил, що він зарядив замаґазинувати в пивницях під будинком Департаменту Рільництва 8,400 фунтів сиру чеддар та відповідну скількість сухарів. Фрімен ствердив під час минулорічної кубинської кризи, що запас харчів на випадок якоїсь небезпеки є вистачальний.

● Головний прокуратор ЗДА Роберт Ф. Кеннеді, промовляючи у Філядельфії під Індепенденс Голл з приводу 175-річчя ратифікації Конституції, заявив, що американський нарід мусить розв'язувати расову проблему в різних ділянках, не чекаючи на те, щоб аж Найвищий Суд вирішував, що неґри мають право на відповідне мешкання, на затруднення нарівні з білим населенням та на право бути перевишколеними на фахових робітників.

● Сейсмограф Каліфорнійського Інституту Технології занотував 24-го червня в північній частині острова Аляски доволі сильний землетрус, який міг би був спричинити поважні шкоди, якби там були людські оселі.

Конґрес продовжив на один рік важність закону про збільшені податки

Вашингтон. — 24-го червня Сенат продовжив закон про збільшені податки до 30-го червня 1964-го року, що дасть державній скарбниці прибутків на суму дол. 4,200,000,000. Палата Репрезентантів ухвалила це продовження ще 12-го червня, і тепер цей закон мусять окремим кур'єром відвезти президентові Кеннеді до підпису в Европі, ще перед 30-им червня, бо інакше не обов'язували б податки в теперішній висоті. Зміни в податках відносяться до таких вплат: 1) податок від великих корпорацій виносить по 52 відсотки від прибутків від часів війни в Кореї, коли б його не продовжено, то він зменшився б автоматично до 47 відс.; 2) податок від одного ґалону дистильованого спирту виносить дол. 10.50, а перед Корейською війною — дол. 9.00; 3) податок від пива становить дол. 9.00, а без зменшення — дол. 8.00. Подібні зміни є в податках від вина, цигарок, пасажирських авт та від частин до авт. Це продовження податків від корпорацій зовсім не стоятиме на перешкоді Конґресові зменшити прибуткові податки, як це пропонує уряд на те, щоб скріпити економіку.

ЗДА ратифікували світовий договір про продукцію кави

Ню Йорк. — Уряд ЗДА офіційно повідомив Об'єднані Нації про те, що вони ратифікували 21-го травня ц. р. міжнародний договір про продукцію кави. Цей договір заключено ще в 1962-му році під протекторатом Об'єднаних Націй. На зборах були представники продуцентів і консументів кави. Щоб договір був важний, треба щоб його ратифікували принаймні 20 тих держав, які продукують каву і які репрезентують найменше 80% кави, що її експортується. Договір мають також ратифікувати принаймні 10 держав, що купують каву і репрезентують найменше 80% імпорту. Держави - експортери вже виконали потрібні умови, бо вже 25 країн ратифікували Міжнародний кавовий договір, які представляють 87.7% експорту. З ратифікацією цього договору ЗДА число держав - імпортерів зросло вже до 11-ох, але всі вони репрезентують тільки 78.5% імпортованої кави.

Республіканці вірять в перемогу над Кеннеді в 1964-му році

Денвер, Колорадо. — Члени Крайового Республіканського Комітету заявили при кінці минулого тижня на зборах, що вони тепер вірять в те, що в найближчих виборах переможуть демократичного кандидата, яким буде президент Кеннеді. Між членами були і 43 голови Стейтових Комітетів. На зборах чути було голоси про те, що президент Кеннеді має домашні та закордонні клопоти і це дає можливість республіканцям перемогти його в найближчих виборах. Республіканці вказують на те, що Кеннеді не зміг зменшити числа безробітних та приспішити темп росту економіки і розв'язати справу охорони громадянських прав, яка щораз більше загострюється. Голова Крайового Республіканського Комітету конґресмен Вілліям Е. Міллер сказав, що Президент повинен був внести законопроєкт про охорону громадянських прав два роки тому. „Палючою проблемою є для неґрів справа праці. Коли б неґри мали працю, то вони не маршували б на Вашингтон". — казав Міллер. У зборах взяли участь 126 членів, найбільше число в останніх п'ятьох роках.

Колишні віденські „Січовики" відбули зустріч

Ґлен Спей, Н. Й. — Минулої суботи і неділі, 22 і 23-го червня, тут на оселі УРСоюзу відбулася зустріч колишніх членів Українського Академічного Т-ва „Січ" у Відні, від заснування якого вже за кілька років сповниться 100 років. Зустріч влаштував Ініціятивний Комітет, в склад якого входили: д-р М. Яремко, д-р А. Хрептовський, пані Віра Хрептовська, пані Рома Навроцька, п. Августин Сумик та п. Степан Ґлюш, які живуть у ЗДА. В зустрічі взяло участь около 200 колишніх віденських „Січовиків", багато з яких займають видатні пости в українському політичному, суспільному та науковому житті, або займають видатні становища в різних галузях знання і праці в ЗДА і Канаді. Були й зворушливі моменти зустрічі давніх друзів після багатьох років. Зустріч мала товарисько-розваговий характер. Приміщення зустрічі були удекоровані кольоровими красвидами з Відня. Наспіло також багато привітань від тих, що не могли взяти участи в зустрічі або які були зв'язані з віденською „Січчю". У програмі зустрічі був також бенкет, під час якого промовляли колишні голови „Січі": теперішній президент Української Народної Республіки в екзилі д-р Степан Витвицький полк. Юрій Лопатинський та д-р О. Цебрівський. Резолюційна Комісія (М. В. Дольницький, М. Кушнір та М. Малецький) запропонувала відповідні резолюції, які були схвалені також: Рішено відзначити 100-річчя „Січі" і для цієї мети обрано Ювілейний Комітет та створити науково-студійний фонд. Зустріч пройшла в найкращій товариській атмосфері.

„Вечір пісні і слова" з участю Марти Кобрин-Кокольської започаткує цієї суботи сезон літніх культурних імпрез на Союзівці

Союзівка, Керґонксон — В найближчу суботу, 29-го червня, на оселі Українського Народного Союзу в Кетскильських горах відбудеться перша в цьогорічному літньому сезоні культурно - розвагова імпреза „Вечір пісні і слова", з участю відомої співачки ньюйорської міської опери пані Марти Кобрин - Кокольської. На фортепіяні артистці акомпаніюватиме п. Галя Клим. Мистецько - розвагове слово мати муть на цьому вечері два незрівняні репрезентанти гумору: фейлетоніст Іван Керницький — Ікер та Микола Понеділок. Імпреза, як і в минулих роках, відбудеться після вечері, та попередить вже також традиційну в літньому сезоні забаву з танцями. Імпрези відбуватимуться в цілком влаштованій вже великій залі нового павільйону, на даху якого побудована велика плятформа до танців під вільним небом, як на це дозволяє погода.

Марта Кокольська

Л. Брежньов і М. Підгорний обрані на секретарів ЦК Компартії Совєтського Союзу

Москва. — На останніх засіданнях пленуму Центрального Комітету Комуністичної партії Совєтського Союзу, що відбувався тут від 18 червня ц. р., і закінчився в п'ятницю 21 червня ц. р., крім ідеологічних питань були обговорювані ще справи призначеної на день 5 липня ц. р., зустрічі представників ЦК компартії Совєтського Союзу і ЦК компартії Китаю для полагоди існуючих між ними розбіжностей, як також і деякі справи організаційного порядку — обрання нових секретарів ЦК КПСС і виключення двох членів цього ж ЦК за „негідну поведінку". На цьому ж засіданні були прийняті відповідні постанови щодо всіх цих питань, і якщо іде про „організаційні справи", то Центральний комітет совєтської компартії вирішив виключити двох своїх членів з цієї керівної совєтської установи, а саме вивести на пропозицію ЦК компартії Казахстану із складу членів ЦК КПСС С. Дауленова, як людину, що „скомпромітувала себе негідною поведінкою" і вивести із складу кандидатів у члени ЦК КПСС С. Варенцова за „втрату політичної чуйности і негідні вчинки". В чім проявилася ця негідна поведінка і негідні вчинки цих донедавна „заслужених" членів ЦК, в постанові не опубліковано. Одночасно із цим згаданий пленум вирішив обрати на секретарів ЦК Леоніда Брежньова і Миколу Підгорного. Перший із них, голова президії Верховного Совєту СРСР, чи як його інколи називають „совєтський президент", є зрусифікованим українцем і походить з Дніпродзержинська в Україні. Другий — Микола Підгорний, народжений 1901 р. в Карлівці на Полтавщині, є першим секретарем Московської експозитури на Україні центрального комітету компартії України.

В Швеції ув'язнено шведського полковника, що 15 років був совєтським шпигуном

Стокгольм. — Шведський уряд опублікував офіційне повідомлення про арештування полковника шведських летунських збройних сил 57-літнього Стіґа Еріка Веннерстрома, який протягом цілих 15 років працював як шпигун для Совєтського Союзу, передаючи совєтській розвідці секретні матеріяли про воєнно-важливі справи не тільки своєї країни, але й інших держав. Останнім часом Веннерстром був одним із шведських експертів для справ міжнародного роззброєння. Сензацію тієї афери збільшує факт, що Веннерстром працював здебільша як військовий аташе в інших країнах, в тому і в З'єдинених Державах Америки, де він перебував на дипломатичній службі цілих 5 років, від 1952 до 1957, збираючи водночас шпигунський матеріял для Совєтів. Американський уряд відзначив його навіть медалею заслуги. Арештований Веннерстром признався, що працював для Совєтів від 1948 р. і виявив різні факти із своєї шпигунської діяльности. Афера Веннерстрома набрала широкого розголосу не тільки в Швеції, але й у всьому світі. У зв'язку з його ув'язненням шведський уряд передав гострий протест на руки совєтського амбасадора і наказав двом совєтським дипломатам пов'язаним із шпигунською активністю Веннерстрома, ґенералові В. Нікольському і совєтському аташе Георгієві Барановському покинути негайно територію Швеції. В політичних колах сподіваються, що ця афера приведе знову до відкладення заповідженних вже два рази відвідин Хрущова у Швеції.

Катерина Пелешок очолила Комітет Об'єднаних Українських Організацій в Ню Йорку

Ню Йорк, (Ол. С.). — Велика і давня Українська Громада в цій метрополії вперше в своїй історії обрала собі за „війта" жінку: пані Катерину Пелешок, відому довголітню громадську діячку, яка займає пости голови Контрольної Комісії Союзу Українок Америки і Світової Федерації Українських Жіночих Організацій та ряд інших відповідальних постів у суспільно громадських установах. Досі вона була заступницею голови Комітету Об'єднаних Організацій. На голову цієї центральної української громадської установи в Ню Йорку, яка виконує рівночасно функції Відділу Українського Конґресового Комітету, обрано п. К. Пелешок в результаті загальних зборів, які відбулися в суботу, 22-го червня ц.р. у приміщеннях Народного Дому. Відкрив наради дотеперішній голова мґр. Іван Базарко, вітаючи 45 умандатованих репрезентантів місцевих організацій та гостей: репрезентанта УККомітету ред. Вол. Душника і гостя з Міннесоти, проф. Федора Луцева та адміністратора Народного Дому мґра А. Луцького. Нарадами проводила обрана президія в складі: д-р Василь Палідвор — голова, пані М. Марусевич — заступниця і п. Василь Никифорук — секретар. Обрано дві комісії: номінаційну (К. Пелешок, Л. Пришляк, Л. Барицький, М. Ганущак та М. Кизима) і верифікаційну (Іванна Бенцаль, В. Коваль та д-р Ол. Соколишин). Після привітання від Комітету, виголошено ред Вол. Душником, основний звіт з праці Об'єднаного Комітету склав його голова мґр Іван Базарко, доповнюючи розісланий раніше друкований звіт. Із звіту виходить, що впродовж звітового часу Комітет влаштував 14 різних імпрез та проявив багато ініціятиви й активности. Із фінансового звіту, що його склав п. Тиміш Шевчук, виходило, що в звітовому часі Комітет мав дол. 4.086.51 прибутків і дол. 3,982.71 видатків. Звітували й інші члени Комітету, а звіт за контрольну комісію склав М. Ганущак, який і рекомендував абсолюторію для дотеперішньої управи, яку і схвалено після дебат над звітами. До нової Управи обрано, крім згаданої пані Катерини Пелешок, яка прийняла цей відповідальний пост після того, як дотеперішній голова, мґр Іван Базарко рішуче відмовився від поновної кандидатури з уваги на перевантаження обов'язками організаційного референта УКК, дальших членів Управи обрано в такому складі: мґр Іван Базарко, інж. Іван Базилевський та інс. Іван Василишин — містоголови, п-ні Іванна Бенцаль англійський і інж. Лев Пришляк український секретарі, Іван Вербовський — скарбник, проф. Мих. Лисогір — культ. - освітній референт, д-р Вас. Палідвор — імпрезовий референт, адв. Вол. Стек — зовнішні зв'язки, П. Дорожинський — молодь, Валентин Коваль — прес. референт, Вол. Ласовський — мистецький референт, Л. Барицький — господарський референт, пані Степанія Салдан, Іван Галичин і Микола Кізима — члени управи. Контрольна Комісія: мґр Іван Винник, д-р Рас. Вишиваний, Мик. Ганущак, Степанія Бартко і дир. Роман Крупка. Товариський суд: д-р Ол. Соколишин, інж. Роман Білинський, сотник Петро Содоль - Зілинський, Олекса Кейс та Тиміш Шевчук.

● У Швеції є сильний рух проти приїзду туди з „приятельськими відвідинами" Нікіти Хрущова. Різні організації шведської молоді протестують проти планованих відвідин Хрущова у Швеції.

ЗДА БОРОНИТИМУТЬ СВОЇХ СОЮЗНИКІВ В ЕВРОПІ — ЗАЯВИВ ПРЕЗ. КЕННЕДІ У ПРОМОВІ

Президент Кеннеді вписується в золоту книгу міста Ґодесберґ над Райном в Західній Німеччині.

Франкфурт над Майном, Західня Німеччина. — У своїй великій промові, виголошеній в третьому дні перебування на території Західньої Німеччини, президент Кеннеді висловив рішучу і безумовну готовість З'єдинених Держав Америки боронити безпеку і свободу американських союзників в Европі. Щоб не було ніякого сумніву щодо цієї готовости, то Кеннеді підкреслив виразно і недвозначно, що ЗДА боронитимуть Европу кожного часу, навіть в тому випадку, якби американські міста мали бути знищені внаслідок атомового нападу збоку евентуального аґресора. Водночас із цим, у своїй промові, що її визначують в політичних колах, як історичну й одну з найбільш важливих зовнішньополітичних енунціяцій за увесь час його урядування, президент Кеннеді проголосив гарячий заклик до усіх вільних народів Европи об'єднатися для спільних змагань і спільного майбутнього і залишити усю загумінковість й обмежування себе виключно до справ власної країни, або інтересів однієї чи й кількох держав. Вимагаючи міцно об'єднаної Европи, Президент ЗДА заявив, що тільки в такій Европі може бути рівність між тими, що дають, і тими, що приймають, рівність в розподілі відповідальности, як також і рівність в несенні жертв. Надія на таку сильну об'єднану Европу є гарантією великого майбутнього не тільки для цього континенту, але й для інших континентів світу. Не називаючи нікого по імені, але ж з очевидною інтенцією дати відповідь на сепаратистичні і відосередні тенденції очолюваної де Голем Франції, президент Кеннеді з'ясовував, що всі ті, що заперечують неподільність Европи, що намагаються відокремити Европу від Америки або розсварити одного союзника з другим сприяють своєю політикою і допомагають єдино тільки тим, що стали противниками Европи і ЗДА і раді б бачити західніх союзників роз'єднаними і розбитими. Побудову міцно з'єдиненої Европи назвав през. Кеннеді „найважливішою з наших конечностей, найбільшим із наших недоглядів". Підкреслюючи зобов'язання ЗДА організувати навіть й атомову оборону Европи, президент Кеннеді заявив, що кожна загроза для Европи є одночасною загрозою для Америки. І саме в цьому лежить причина, що кожночасний уряд ЗДА у Вашингтоні трактує це зобов'язання не тільки як прояв доброї волі, але і як життєву конечність. З усією рішучістю заперечив Кеннеді висловлювані деким, особливо ж, знову не називаючи по імені, президентом Франції де Голем, твердження, що ЗДА ледве чи схочуть і зможуть дотримати завжди і за всяких умов узяті на себе зобов'язання у відношенні до своїх союзників в Европі. Кеннеді ствердив, що вся історія політики, усі діла ЗДА доводять цілком протилежну тезу, а саме, що ЗДА завжди й усюди, в минулому і в сучасному дотримували своїх зобов'язань у відношенні до спільної свободи і безпеки і що робили вони це найперше у своєму власному інтересі, що може є найбільш переконливим моментом. „Майбутнє Европи лежить в Атлянтійській спільноті — заявив през. Кеннеді — в системі співпраці, взаємозалежности і гармонії усіх тих, що спільно хочуть нести свої тягарі і використовувати сприятливий для себе слушний час". Хоч і дехто називає це мрією, але ж Кеннеді з цим не погоджується, бо вважає створення такої міцно з'єднаної Европи і життєвою реальністю і конечністю. Вибір шляхів і способів, щоб добитися цієї єдности, належить до самих европейців і ЗДА не ставлять собі завдання впливати в тому напрямку на них. Словами Ґете, що заслуговують на свободу тільки ті, що кожного дня мусять здобувати й утривалювати її, закінчив през. Кеннеді свою промову, яка була виголошена англійською мовою і переслана через радіо і телевізію до дванадцять країн Европи.

Затривожений успіхами Кеннеді в Німеччині Хрущов виїжджає раптом до Берліну

Берлін. — Східньо-німецький комуністичний уряд подав до відома, що до Східнього Берліну прибуде в п'ятницю, 28-го червня цього року, совєтський диктатор Нікіта Хрущов, щоб взяти участь в урочистостях, влаштовуваних нібито з нагоди 70-ліття московського намісника в Східній Німеччині Вальтера Ульбріхта. Відбудеться ця візита Хрущова в Східньому Берліні два дні після того, як американський президент Джан Ф. Кеннеді відвідав Західній Берлін, населення якого вітало його, як і в інших містах Німеччини, дуже ентузіястично. В політичних колах вважають, що ціллю теперішніх несподіваних відвідин Хрущова в Східньому Берліні є зневтралізування успіхів президента Кеннеді і зрівноваження викликаного цією поїздкою прихильного для ЗДА впливу.

У СВІТІ

● Під час відвідин президента Кеннеді в Західній Німеччині уряд цієї держави звернувся до нього з проханням вибрати 100 американців з-поміж політиків, економістів й' науковців, які б відвідали Західню Німеччину й західній Берлін і ознайомилися з їх життям та ситуацією.

● А. Жіро, заступник генерального директора Французького Нафтового Інституту, висловив під час свого перебування у Західній Німеччині суґестію, щоб добиватися збільшення нафтової продукції світу з допомогою підземних атомових вибухів. Виступив з такою пропозицією Жіро на Шостому Світовому Нафтовому Конґресі, в якому брало участь 6,000 нафтових дослідників і технологів.

● Уряд Індії плянує започаткувати переговори з Совєтами в справі одержання від Совєтського Союзу деяких типів армійського озброєння. Індійська делеґація вийде вже незабаром в цій справі до Москви і її очолюватиме С. Бутгелинґен, секретар міністерства господарської та оборонної координації, який очолював недавно подібну індійську місію, висилану до Лондону і Вашингтону.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00: six months $7.5;0 three months $4.00. For UNA members monthly 65¢
Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.
Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Ситі і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів. Чеки і мони orders виставляти на: "Svoboda"
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Парадокс волі

Минулого тижня, в понеділок 17-го червня, Найвищий Суд у Вашингтоні, розглянувши зажалення одної атеїстки з Меріленду, виніс рішення, що молитва або читання з Біблії в публічних американських школах противляться постановам Конституції ЗДА. Це рішення є рівнозначне із забороною релігійної практики в публічних школах, що викликало спонтанний і могутній спротив абсолютної більшости населення країни, чи радше його вимогу перевірити і так доповнити Конституцію, щоб її інтерпретація не допускала такої жалюгідної можливости, як поставлення поза законом молитви в школах християнської країни.

Тиждень після цього рішення Найвищого Суду прийшла інша справа: Рада Реґентів Каліфорнійського університету рішила скасувати своє рішення з-перед 12 років, на підставі якого були заборонені на університеті виступи комуністичних промовців. Отже, маємо капітальний парадокс: у вільній, християнській країні з одного боку ставиться поза законом молитву у школах, а з другого боку касується закон, який забороняв виступи агітаторів безбожницького комунізму. Читання Біблії було б проти закону, але „законними" будуть виступи комуністичних агітаторів безбожництва і людоненависництва.

Рішення Ради Реґентів Каліфорнійського університету прийняла прихильно частина американської преси і публічної опінії, вважаючи, що воно йде цілком по лінії свободи слова і вислову і навіть необхідности свобідної конкуренції ідей і думок, без якої неможливий розвиток суспільности. Крім Каліфорнійського університету, подібну заборону виступу комуністів мав ще міський нюйоркський університет, але й він скасував її ще в грудні 1961-го року.

Повторюючи свою вимогу доповнення Конституції з тому напрямку, щоб наші діти могли молитвою до Бога починати свої зайняття також у публічних школах, ми не могли б у принципі мати будь-яких застережень навіть і до такого свобідного обміну ідей і думок на університетах. Університети на це найбільше заслуговують, бо ж вони мають бути кузнями ідей, кувати і гартувати їх у конкуренції між ними. Але існують поважні застереження тактичного порядку. Проблему можна краще зрозуміти на іншому прикладі.

Америка і її союзники, здаючи собі справу з імперіялістичних завойовницьких цілей агресивного московського большевизму, роблять максимальні зусилля для постійного скріплювання своїх оборонних спроможностей. У цій фізичній обороні Америка прийняла концепцію „відплатної стратеґії" та розбудувала свій оборонний потенціял до такої могутности, щоб могти знищити ворога у відплатній акції, якби він поваживсл на агресію.

Було б тільки логічно, якби Америка застосувала таку саму стратегію і в ідеологічній війні. Немає бо жадного сумніву, що виступи комуністичних агітаторів на американських університетах є нічим іншим, як тільки ідеологічною агресією на американські вольності й американську систему та американський нарід. Чи Америка і американська молодь приготовані до оборони перед такою агресією і чи готові вони до відповідної відплатної акції?! Цієї готовости напевне не скріпить згадане на початку рішення Найвищого Суду про „незаконність" молитви в публічних американських школах. Дозволяючи комуністам на відкриту ідеологічну агресію на нашу молодь, ми рівночасно позбавляємо цю молодь найбільшої її моральної сили — молитви до Бога. Наш голос у цій справі , наші листи до наших законодавців та подібні акції можуть причинитися до зміни ситуації. Використаймо нашу волю для її оборони.

Безвиглядна зустріч

Не зважаючи на вже домовлену і встановлену на день 5-го липня 1963-го року зустріч представників Центральних комітетів Комуністичних партій Совєтського Союзу і комуністичного Китаю, вигляди на бажану нібито обома сторонами полагоду існуючого між ними конфлікту, чи як це в совєтських енунціяціях визначується — „наявних розбіжностей" — мінімальні. Чим ближче до зустрічі, то ці розбіжності стають не тільки щораз глибшими, але й починають поширюватися на інші нездекляровані досі у своєму ставленні до цього конфлікту комуністичні режими чи партії.

Домовившись після довшого листування про відбуття спільної зустрічі для „дружньої" чи й навіть „братньої" полагоди існуючого конфлікту і погодившися вже на те, щоб „не вести відкритої полеміки в комуністичному русі", обидві сторони, і Москва і Пейпінґ, здавалося, трохи примовкли, чекаючи — згідно з їх же заявами — на визначений реченець. Але ж раптом, на яких два тижні перед зустріччю, дня 18-го червня Центральний Комітет КПСС проголосив заяву, з якої і совєтські громадяни і західні читачі совєтських газет дізналися, що дня 15-го червня цього року комунокитайський амбасадор у Москві відвідав секретаріят ЦК КПСС і вручив там ще одного листа ЦК компартії Китаю з дати 14-го червня цього року. Змісту цього листа в заяві ЦК КПСС не розкрито, згадано тільки загально, що в ньому „подано невірне й довільне тлумачення деклярації і заяви Московських нарад марксистсько - ленінських партій, викривлено важливіші положення тих історичних документів і висловлено безпідставні напади на КПСС й інші братські партії". Одержавши цього листа ЦК КПСС вирішив не давати на нього публічної відповіді бо це, мовляв, привело б до дальшого загострення полеміки. Проте, всупереч усім цим „побожним бажанням" кремлівського партійного керівництва, зміст комунокитайського листа став широковідомий і в СССР і поза його кордонами, бо з Пейпінґу передано його текст через радіо російською мовою для совєтських слухачів і крім того комунокитайська амбасада в Москві розповсюднила його зміст між совєтськими громадянами і чужоземними кореспондентами в Москві. Як виходить із повідомлень цих кореспондентів, комунокитайці натаврували в своєму листі, що нараховує 50 000 слів, „деякі особи" з кремлівського ЦК КПСС, які, мовляв, іґнорують принципи марксизму і революційної боротьби, і також рішуче, в образливий для Хрущова спосіб, засудили здійснювану ним коекзистенційну політику. У відповідь на це Москва винесла справу цього листа на відкриті вже для всіх сторінки „Правди", обвинувачуючи провідників комуністичного Китаю в зламанні встановленої взаємної домови і визначаючи розповсюднений через радіо і друком лист як безпідставний і образливий для компартії Совєтського Союзу.

Теперішня фаза загостреного конфлікту між Пейпінґом і Москвою поширилася вже і на інші комуністичні партії комуністичного бльоку. Компартія північної Кореї заявилася відкрито за підтримкою ідеологічних позицій компартії Китаю, схиляються в цей бік теж й інші азійські компартії. Що більше, навіть суперльояльна до Москви Румунія поквапилася передрукувати в своїх офіційних органах зміст неприємного й образливого для Москви пейпінґського листа, залишаючись в цей спосіб не тільки до комуністичного Китаю, але й до цілком ворожої супроти Москви Альбанії. Протилежна до очолюваної Москвою частина комуністичного бльоку не тільки не уступає із своїх позицій, але й здобуває собі нових союзників. Усе це ще більше зводить до мінімуму будь-які вигляди на порозуміння між Москвою та Пейпінґом.

СВІТОВА ПРОБЛЕМА: ХАРЧІ

Недавно в столиці цієї країни, Вашингтоні, відбувся Світовий Конгрес в справі харчів, який зорганізувала Харчова і Рільнича Організація при ОН. В Конгресі взяли участь представники кількадесятьох держав, які турбувалися тим, що вже тепер десятки мільйонів осіб у світі голодують, хоч число населення не є ще надто велике в порівнянні із засобами харчів, що їх річно продукується.

Ця справа не є в світі нова. Ще в 1798-му році англійський науковець Томас Мальтус (1766 - 1834) надрукував книжку „Дослід про закон народонаселення" і вказував на те, що засоби до існування зростають в аритметичному поступі, а число населення збільшується в ґеометричному темпі. Значить, що населення Землі збільшується далеко швидше від того, як зростають засоби харчів на Землі.

Ніхто не здійснював програми економіста шляхтича і священика Мальтуса, але це не значить, що проблема населення Землі і кількість харчів не є актуальною і тепер. Ця проблема ще загострилася тому, що поступи медицини зменшили значно відсоток смертности між немовлятами і дорослими та продовжили теж пересічний вік людини. Що воно дійсно так є, про це свідчать хочби такі дані:

В 1830-му році на Землі жив один більйон населення; за сто років те число подвоїлося і в 1930-му році земля мусіла прокормити два більйони людей. Та вже за 20 років, значить в 1950-му році, нараховували 2.5 більйона мешканців на землі, в 1960-му — 2.9 більйона, а тепер є вже їх більше як три більйони. На основі наукових передбачень за 15 років буде 4 більйони населення, а коло 2 000-го року нашу землю замешкуватимуть 6 більйонів людей.

Згаданий Світовий Конгрес займався справою харчів, бо вже й тепер майже половина населення світу недоїдає, дослівно кажучи від 33 до 50%, бо докладної статистики немає навіть в ОН.

Головною темою нарад Конґресу було те, чи модерна наука і технологія зможуть побільшити продукцію харчів, щоб забезпечити ними надзвичайний зріст населення.

Одні твердили, що поступ в рільництві та розвиток синтетичної хемії можуть значно збільшити продукцію харчів. Інші заявляли, що коли людство і надалі буде збільшуватися в теперішньому темпі, то в короткому часі наша земля стане мурашником.

Першу думку підтримував італійський професор, власник нагороди Нобеля, Деніл Бовс, який вірить, що можна буде значно збільшити харчі для прохарчування більшого числа населення. Але той учений признає, що коли б всі мешканці землі мали з'їдати стільки кальорій денно, скільки їдять люди в Америці, то вже тепер треба було б продукувати 10 разів більше м'яса і на три рази більше молока та різних каш, щоб здійснити таку багату на протеїни дієту.

Та д-р Бовс вказав і на те, що є великі розходження між тим, що продукує фармер на Далекому Сході і в Новій Зеляндії або у ЗДА. Фармер на Далекому Сході, от хочби в Китаї, може випродукувати стільки харчів, що ними можна б прокормити ще двох його співгромадян, а новозеляндський фармер продукує харчів на 40 до 50 осіб.

Той сам вчений підкреслював і той момент, що людина споживає річно тільки одну десятитисячну частину тієї органічної матерії, що „теоретично" є можлива до здобуття. На землі є 71.7% океанів, які досі постачають тільки 1.5% людських харчів.

Італійський професор вказував і на те, що синтетична продукція різних матеріялів, які заступають льняні, коноплині та інші так звані тексти́лії, звільняють великі обшири ріллі, що її можна використати на продукцію харчів, якими легко буде виокормити десятки мільйонів людей. Великі можливості дає в цьому напрямі нафтова промисловість. Д-р Бовс вірить, що людина може мати доволі харчів, не турбуючись тим, скільки людей є на Землі.

Але відомий англійський історик Арнолд Дж. Тойнбі твердив, що науці таки не вдасться виграти бою проти голоду в світі, якщо людство не припинить свого збільшування. Тойнбі признає, що наука та всякі технологічні винаходи можуть збільшити продукцію харчів, але на перешкоді тут стоятиме науці політика, бо світ роз'єднаний на два табори: комуністичний і протикомуністичний, і найбільші фінансові витрати йдуть на зброєння, а не на такі мирні цілі, як продукція харчів для голодного вже тепер населення, або того населення, що голодуватиме в найближчих роках.

Справу цю мусить людство розв'язати, не порушуючи при тому ні божих ні людських законів. Коли це не станеться, то може прийти до дикої розв'язки за 20 чи 30 років, а це нікому не вийшло б на добро.

Підкомісія Острівних Справ припиняє працю над статусом для Порто Ріко

Вашинґтон. — Палатна Підкомісія Острівних Справ, яка існує при Палатній Комісії Внутрішніх Справ, повідомила, що вона припиняє на якийсь час працю над статусом для Порто Ріко, щоб успокоїти пристрасті. Ця Підкомісія не думає вирішувати справи Порто Ріко, бо цю проблему може вирішити сам порторіканський нарід. Порторіканці матимуть можність вибрати одну з таких трьох розв'язок: 1) Чи острів і надалі має бути членом американського коммонвелту, як це є тепер, що Порто Ріко має свій власний статус, згідно з яким вибирає свою власну владу, що збирає податки та видає їх на свої власні потреби. Коли порторіканці живуть у ЗДА, то мають право голосувати на президента цієї країни, а ті, що на острові, не голосують, але мають право американського громадянства. 2) Порторіканці мали б право голосувати за те, щоб Порто Ріко стало 51-ім стейтом ЗДА. Тоді воно мало б двох сенаторів та 6-ох конґресменів (мало в 1960-му році 2 349 544 населення). 3) Порторіканці могли б у народньому референдумі заявитися за повну незалежність від ЗДА. Члени американського Конґресу залишають волі самих порторіканців вибрати одну з цих повищих трьох можливостей.

ГРОМЛЕННЯ ПИСЬМЕННИКІВ ПРОДОВЖУЄТЬСЯ

Як ми вже інформували у нашій статті п. з. „Громлять молодих письменників", на київській нараді республіканського активу творчої інтеліґенції, що відбулася 8 і 9 квітня цього року, гостро критиковано молодих письменників України М. Вінграновського, Ліну Костенку, Драча та інших, як теж із старших Віктора Некрасова.

З опублікованих українською підсовєтською пресою матеріялів наради відомо, що тільки двох із критикованих письменників промовляло на нараді — В. Некрасов і М. Вінграновський — і що вони не засудили своєї літературної творчости і каялись тільки частинно.

Тому то Підгорний, перший секретар Центрального Комітету компартії України у своїй заключній промові на нараді висловив недвозначну погрозу під адресою письменників, коли звертаючись до Некрасова, сказав: „. . . від вашого виступу (на нараді — абв.) дуже тхне дрібнобуржуазним анархізмом, а цього партія, народ, терпіти не можуть і не будуть. Вам, тов. Некрасов, треба дуже серйозно на цим подумати".

Супроти такої погрози можна було здогадуватися, що названих письменників чекає тяжка переправа. Так і сталося.

Вже 26-го квітня 1963-го року у „Літературній Россії" відомий громило В. Бєляєв накинувся на згаданих вгорі молодих письменників, повторюючи проти них всі закиди піднесені на згаданій нараді і зокрема вимагав, щоб усі письменники, твори яких видано на еміґрації у В-ві „Сучасність", запротестували проти того видання, а зокрема проти вступного слова Б. Кравцева до того видання. Цікаво, що цю погромницьку статтю на українських письменників помістив Бєляєв не в якомусь журналі чи газеті, що виходить в Україні, а в газеті, яка є органом письменників РСФСР і тому мало відома в Україні. Чи не тому це сталося, щоб ширшим масам читачів на Україні не подати інформації про те, що українська еміґрація інтересується тим, що дістся на літературному фронті в Україні і що вона цінить в українській літературі все те, що має вартість.

Ще добре не відгомонів той бєляївський донос, а вже у „Правді" з 14-го травня цього року появилася стаття п. з. „Надхненно служити народові" пера А. Д. Скаби, секретаря ЦК КП України, в якій він м. і. писав:

„На зустрічі керівників партії і уряду з діячами літератури і мистецтва в Москві, на республіканській нараді активу творчої інтеліґенції й ідеологічних працівників України, серйозно критиковано ідейні похибки Віктора Некрасова. Як воно сталося так, що автор відомої книги „В окопах Сталінграда" опинився на ідейно помилкових позиціях суб'єктивізму і в дійсності висказався у своїх поміченнях з подорожі „По оба боки океана" за мирне співіснування двох ідеологій? Відповідь на це дали комуністи організації київських письменників.

„На відкритих партійних зборах вони говорили, що Некрасов висмикувався з-під уваги так партійної організації, як і правління Спілки письменників. У свій час його було обрано до керівництва Спілки письменників України, йому було доручено відповідальний пост заступника голови спілки. Але Некрасов знехтував довір'ям товаришів, ухилявся від сповнення вложених на нього обов'язків. Здавалося б, що таке ставлення письменника - комуніста до своїх обов'язків повинно було насторожити керівництво Спілки і партійне бюро, але того не сталося.

„Недавно на київському заводі „Арсенал" імені Леніна відбулася зустріч письменників Києва з робітниками того підприємства, на яких вони виступили із серйозними претензіями до письменників, говорили про помилки їх товаришів а в тому числі і про ідейні викривлення в творчості Віктора Некрасова.

„Проста і відкрита розмова воді „Арсенал" імені Леніна сєствах, критика на республіканській нараді, допомогли у справі. Бюро партійної організації київських письменників мало недавно тому розмову з В. Некрасовим і допомогло йому зрозуміти його ідейні викривлення".

„На республіканській нараді творчої інтеліґенції промовці гостро критикували молодого поета М. Вінграновського за псевдоноваторство і за хоплення формалістичними трюками. Напевно ця критика до певного ступеня допомогла молодому поетові. Виступаючи на партійних зборах київських письменників він сказав: „Після зустрічі в Кремлі а також і після республіканської наради я багато передумав, багато побачив, і по новому переосмислив. Я дуже вдячний товаришам, які по дружньому критикували поодинокі мої поезії. Я цю критику приймаю . . . (крапки Скаби — абв.) Я зроблю все для того, щоб бути слугою й сином народа. І я глибоко свідомий того, що де треба доказати ділами".

Із наведених цитат уважливий цитат сам побачить, яких засобів „переконування" вжито до згаданих письменників, коли на республіканській нараді вони не засуджували своєї діяльности і творів, а зробили це щойно в якийсь час після того.

Але чи дійсно вони засудили самі себе і покаялись і чи в тому тяжкому для них часі випробувань вони були і є самі?

На це питання дає частину відповідь промова того ж самого Скаби на пленумі ЦК КПСС, який відбувся саме в Москві.

У цій своїй промові, що її надрукувала „Радянська Україна" 20-го червня 1963-го року, Скаба м. і .сказав:

„Саме з позицій цих високих вимог (соц. реалізму — абв.) художня інтеліґенція республіки піддала серйозній критиці хиби й помилки в творчості окремих діячів літератури і мистецтва. Багато справедливих докорів було висловлено на адресу тих письменників, які дозволяють собі політично недбале ставлення до літературної праці, гравірують своєю зневагою до суспільних тем, навмисно акцентують увагу на псевдозначущих проблемах побуту, копирсаються в міщанських душицях людей далеких від творчої праці. Саме тому деякі твори українських поетів Драча, Вінграновського, Костенко, охоче були перевидані українським націоналістичним охвістям за кордоном. Треба сказати, що більшість товаришів, яким довелося почути справедливі докори на свою адресу, визнала критику правильною і не має сумніву, що вони докладуть зусиль, щоб свою творчістю виправдати довір'я народу, довір'я партії.

„Я сказав більшість товаришів, тому, що дехто займає дивну позицію. Відхилити критику такі люди не можуть, оскільки вона і переконлива і правдива, але і визнати її повністю ніяк не хочуть.

„Идеться зокрема про письменника Віктора Некрасова. В листі до ЦК КП України він, визнаючи в цілому критику його відомих нарисів правильною, намагається применшити політичне значення допущених ним помилок. Але ми сподіваємося, що товариш Некрасов і деякі письменники Москви, які його підтримують, до кінця визначать свої ідейні позиції і займуть своє місце в строю бійців за новий світ, але не за той „Новий Мір", в якому часто на низькому ідейно-політичному рівні друкуються „Мемуари" і „Дорожні замітки", а за той новий світ, який створюється самовідданою працею нашого радянського народу".

Скаба в той спосіб виїшов з обвинуваченням проти В. Некрасова та тих, що його піддержують, на пленумі ЦК КПСС. Таких обвинувачень на тому пленумі було мабуть більше.

(абв.)

ЗАКЛИК КУК

У 30-ЛІТТЯ НАРОДОВБИВСТВА НА УКРАЇНІ

УКРАЇНЦІ!

Цього року минає 30 літ від жахливого народовбивства, що його доконала Москва над Україною за допомогою штучно викликаного голоду. На це вона зважилася після того, коли не дали сподіваних наслідків інші насильні засоби за допомогою багнетів і фізичного терору. Спротив українського народу проти національного і соціяльного поневолення, що його з собою на Україну приніс московський большевизм, був такий великий, що Сталін із своїми помішниками прийняли диявольський плян винищення українського народу голодом. Селянство України із своєю різьбленою віками творчою філософією життя, любов'ю до землі і в невпинному змаганні до правди й справедливости, а водночас глибоко релігійне і побожне, ніяк не могло прийняти кличів ненависництва, неправди і насильства, що їх принесли із собою на Україну узброєні комуністичні ватаги з Московщини. З того виник затяжний конфлікт, що згодом поширився далеко поза Україну і він триває до сьогоднішнього дня. Це той конфлікт комунізму з Богом, людиною і землею, від якого залежить доля людства на цій планеті.

Жорстокості штучно викликаного голоду в українському селі в 1933-му році і поряд з тим знищення української духової еліти, якій московська пропаґанда пришила ярлик „ворога народу", страшенно послабили організм українського народу, але його не зламали. Український нарід живе і своїх ідеалів не відрікся. Жертва життя мільйонів чоловіків, жінок і дітей замучених голодом на багатій українській землі є пересторогою для всіх тих, що нині ситі і стали до всього байдужі. Того роду люди мимохіть збільшують комуністичну загрозу і допомагають Москві в її плянах опанувати світ та доконувати нові народовбивства і тотально знищити все, що кожній людині найдорожче.

Схилім наші голови в річницю того жахливого народовбивства перед тінями мучеників і розкажім про втрати і наш біль тим, що того не знають, щоб вони зрозуміли чому волю треба цінити вище свого власного життя. Обновім свої думки та міцніше з'єднаймо наші сили і безперервно працюймо, щоб на Україні і всюди, де ще панує неволя, перемогли безсмертні ідеали вільної людини — воля, правда і справедливість для всіх.

Комітет Українців Канади
За Президію
о. д-р В. Кушнір
Президент

Михайло Рудко
Европейський директор ЗУАДК

З ДІЯЛЬНОСТИ ЗУАДК В ЕВРОПІ

(4)

Коли взяти до уваги, що ЗУАДК в часі своєї діяльности допоміг у переселенні в роках найбільш інтенсивної еміґрації, тобто 1950 і 1951 рр. на т. зв. ДП Акт і в 1956-1957 роках на РРА Акт:

до ЗДА коло 45 000 осіб
до Канади коло 3 000 осіб
до ін. країн к. 2 000 осіб

Разом понад: 50 000 осіб, то очевидно, що число переселених осіб в часі останніх трьох і пів року є дуже мале. Треба одначе мати на увазі, що в сьогоднішніх умовах допомогти в еміґрації одній родині є важче, ніж колись ста родинам. Дивлячися отже на справи еміґрації під таким кутом, то нашому еміґраційному відділові треба признати, що він при мінімальних можливостях мав усе ж таки поважні успіхи. Треба далі підкреслити, що всі справи, включно з одержанням афідавітів чи ашурансів, полагоджується тільки через наше бюро, на що витрачується багато праці і часу.

б) Дальші можливості еміґрації.

Як уже було сказано вище, Високий Комісар ОН визначив спеціяльні фонди на посилення еміграційної акції і у зв'язку з тим наше бюро дістало продовження еміґраційного контракту до кінця червня 1963 р. Є надія, що він буде продовжений до кінця грудня 1963 р. Це відтяжило б наш бюджет і дало б можливість виїздити дальше в терен, щоб при цій нагоді відвідувати наших людей і полагоджувати інші пекучі справи.

На т. зв. Дженсон сервей маємо ще до реєстрації понад 60 родин, разом отже буде коло 80 родин і думаємо, що на протязі наступного півріччя нам вдасться їх зареєструвати і що принайменше частина з них зможе виїхати до різних заморських країн. Дженсон сервей дає нам дуже багато праці, бо кожна родина мусить бути відвідана нашим дорадником, який мусить написати великий докладний звіт про цю родину і постаратися про повну документацію включно зі знимками, метриками, поліційними свідоцтвами тощо.

Незалежно від того, що багато наших людей є дуже знеохочені довгим чеканням на дозвіл для виїзду, постійним відкладанням або й відкиненням справ іміґраційними чинниками — є все ж багато таких, що чекають на нагоду до виїзду, щоб вирватися з тутешніх, не раз нестерпних умов. Очевидно, що ми в жадному випадку не дорадджуємо нашим людям покидати Европу — доки немає достатнього забезпечення, що вони в новій країні поселення знайдуть кращі життєві умови, ніж вони їх мають тут. Там, де такі передумови існують, наша допомога у виїзді є конечною. Треба ще підкреслити, що велике число осіб, які хотіли б виїхати до ЗДА або до Канади, не мають у тих країнах нікого, хто міг би забезпечити їх мешканням, працею і виставити відповідні афідевіти. Якщо б наші громади в тих країнах хотіли їм допомогти і виставити відповідні ашуранси, то вони радо з іміґрації скористали б. Досі тільки українці в Австралії заявили готовість прийняти десять родин з Европи також хворих і інвалідів, і дати їм повне забезпечення. Цей приклад є гідний наслідування.

В недалекому майбутньому деякі наші родини будуть могти виїхати також до европейських країн, які погодилися прийняти до себе деяку кількість хворих та інвалідів.

2. Інтеґрація

Зараз після закінчення еміґраційної акції „ДП Акт" в 1961 р. було видно, що багато біженців будуть змушені залишитися в Европі. Треба було отже організувати акцію допомоги для включення їх у місцеву господарку, а це, ясно, було зв'язане з великими труднощами, головно через брак відповідних фондів. Уже в 1952 р. починає свою працю американська організація ПЕП (сьогодні ЮСЕП), а пізніше Високий Комісар для біженців при Об'єднаних Націях. Очевидно, що через брак фондів тільки деякі категорії людей попали під опіку тих організацій. Все ж таки завдяки допомозі тих організацій вдалося інтеґрувати в місцеву господарку десятки тисяч біженців, тобто дати їм нормальні мешкання, меблі, перевишкіл і кращу працю, зорганізувати власні варстати праці, одним словом вирвати їх з дуже прикрих таборових умов життя і поставити на власні ноги, а тим самим дати їм можливість жити нормальним життям.

ЗУАДК зараз включився в ці акції і заопікувався українцями, щоб використати для них всі можливості для інтеґрації. До переведення цієї акції потрібно було фондів і то не тільки на допомогу, але також на адміністрацію. Ми мусіли мати більшу кількість вишколених працівників-дорадників, які випрацьовували відповідні інтеґраційні проєкти. В багатьох випадках воно було пов'язане з великими труднощами.

а) Допомогова акція ЮСЕП-у

Для опрацювання проєктів треба було солідної підготови, бо ЮСЕП вимагав дуже докладного опису кожного проєкту і його обґрунтування, а потім документарного потвердження кожної акції. Треба було підшукати не тільки мешкання для родин, але теж праці для працездатних їх членів, в разі потреби допомогти їм в набутті нових фахів, а дальше купити їм меблі і розв'язати проблеми не раз суто інтимного характеру.

ВЕЛИЧ МИКОЛИ ЛИСЕНКА

Пересічному українському слухачеві Микола Лисенко знайомий як майстер музичної обробки українських народних пісень та автор музичного „Кобзаря", а також як композитор опери „Тарас Бульба" і оперети „Наталка Полтавка". Загалом про Лисенка у нас панувала думка, що це — майстер народної пісні, рідний і зрозумілий українцям, але, можливо, не відповідний для мистецьких смаків чужинецької публіки.

Концерт 8 червня цього року в приміщенні Чикаґівської Консерваторії розвіяв цей міт. Виявилося, що ми, українці, недоцінювали свого композитора. Він здатний захопити найвибагливішого слухача будь-якої національности. Музика, що візьметься грати Лисенка, вже його не покине, хоч і не кожний може технічно спромогтися на виконання творів цього композитора. Може якраз через велику скомплікованність Лисенкових композицій, ми не могли почути кращих із них, тих, що ставлять Миколу Лисенка, а разом із ним і нас, його нарід, в перші ряди музичної культури.

Програма складалася з фортепіянових, скрипкових і вокальних творів Лисенка. Поряд із барвистими обробками народних пісень „Без тебе, Олесю", „На городі коло броду", та іншими, ми чули наші пісні і в такій елеґантній формі, що не одразу можна було й пізнати в мрійній „Баркаролі" споконвічну нашу пісню „Пливе човен", а в таранделі — буревійний козацький танець. Оброблюючи наші пісні в форму елегій, токат і прелюдів, Микола Лисенко намагався поставити українську музику в ряди передової европейської культури, куди ми історично і психологічно належимо. Доля склалася так, що царська Росія, а пізніше совєтська влада тенденційно замовчувала про нашого великого композитора, щоб тримати Україну позаду. Проте, рано чи пізно приходить час, коли сонце проривас хмару і сяє сліпучим промінням.

Як завжди, випадок, воля й енергія поодиноких людей зробили тут велику справу. Коли в американськім культурнім товаристві є українка, що своїм виглядом, розумом і милою поведінкою звертає на себе увагу, починається зацікавлення і всім її народом і культурою. В сприятливий момент запропоновано влаштувати Лисенківський концерт, — і концерт вдався блискуче. Виконавці були першорядні: — світової слави музика і композитор, директор консерваторії Франсуа Д'Альберт, відома піяністка та композиторка Катерина Саврер Сміт, визначні українські співаки Ія та Любомир Мацюки і вправний акомпаніятор Александер Астер. Лисенко звучав у такім могутнім виконанні якнайкраще.

Найбільше заімпонував публіці скрипаль Франсуа Д'Альберт. Коли він вперше переглянув ноти творів Лисенка, одразу зауважив, що це — прекрасний і дуже своєрідний композитор. Наступна заувага, коли п. Д'Альберт дійшов до Другої Української Рапсодії, була: „Це може будь-кого зломити!" ... А далі: ‚Я спробую'. Гра Франсуа Д'Альберта — сполучення лебединої ніжности з буремною силою, саме ті дві головні риси, що просякають музичні твори Миколи Лисенка. Виконавець відчув композитора і прийняв його до серця. Доказом цього є рішення Франсуа Д'Альберта включити Миколу Лисенка в свій репертуар. Тепер ширша американська публіка буде слухати нашого композитора, і успіх у майстернім виконанні Д'Альберта запевнений.

Дуже позитивним фактом було включення в програму сольоспіву Ії та Любомира Мацюків. Ми мали нагоду похвалитися перед американською музичною елітою, що в нас є гідні їх партнери.

„Нарід, що має Миколу Лисенка ‚ніколи не вмре!" — сказав зі сцени Франсуа Д'Альберт перед виконанням останнього пункту програми.

Велика подяка належиться ініціяторці цієї важливої імпрези, але, в скромності своїй, вона заборонила згадувати її ім'я в цій статті. „Те, що я роблю, є для України, а не для себе, і це зовсім небагато. Я маю багато ширші пляни", — заявила вона. Побажаємо їй і нам усім успіху в здійснюванні прекрасних задумів. Кожен українець мусів би подумати, чи на своїм місці він не може також зробити щось доброго для слави свого народу.

Треба ще згадати молоденьку панну Анну Калимон, що енерґійно співпрацювала в цій справі і вдало оформила оголошення концерту. Ця гарна дівчина виросла на добру українку.

Ганна Черінь

АВТОРСЬКИЙ ВЕЧІР ГАННИ ЧЕРІНЬ

27-го квітня у Філядельфії в домівці Союзу Українок заходами Літературно-Мистецького Клюбу відбувся авторський вечір відомої поетеси Ганни Черінь. Фільдельфійська громада вперше мала приємну нагоду бачити й гостити в себе поетесу, яку знала лише з її творчости.

О 5-ій годині, Управа Союзу Українок влаштувала в своєму власному приміщенні тепле прийняття поетесі та її 16-річній дочці Іні і чоловікові Степанові Панькову, що прибули з Шикаґо. Голова Союзу Українок пані Олена Лотоцька від імени управи СУА привітала щирим словом поетесу з родиною і запросила до накритого столу. За часм під час дружньої розмови пані Ганна Черінь оповіла численно присутнім про свою творчість та відповідала на запити.

О сьомій годині тридцять хвилин в нижній залі вже займали місце на кріслах любителі літератури, що прибували на авторський вечір. Поетесу привітав від імени Управи Літературно-Мистецького Клюбу інж. Химич та надав слово письменниці Оксані Керч. У вступному слові пані Керч широко висвітлила ті труднощі кожного письменника на еміґрації, які доводиться перемагати щоб видати свій твір, видрукувати та особливо ще й самаму продати в добу збайдужіння читача до рідного слова.

Після цього розпочалось читання творів Ганни Черінь. Читали Марко Царинник та Ганна Євсейська із останньої збірки поетеси, що вийшла друком в 1962 році під назвою „Чорнозем". Численна публіка уважно слухала та щиро вітала оплесками зрозумілу всім поезію Ганни Черінь. На закінчення першої частини авторського вечора читала кілька поезій сама поетеса. Гучні оплески були переконливими доказами, що авдиторія була задоволена. Потім зроблено перерву.

І раптом сталось чудо. Публіка хлинула до столу. Отoчивши авторку, одні щиро вітали, інші розбирали на столі книжки, яких авторка привезла з Шикаґо 20 примірників. За чверть години „Чорнозему" на столі вже не було. Пані Ганна Черінь мило посміхаючись, ледве встигала давати купцям на куплену книжку автограф. І це дійсно було зворушливе видовище. Це доказ, що на еміґрації існує читач, що любить книжку, читає рідне слово і купує українську книжку.

В другій частині виступала сама поетеса. Читала свої, ще не друковані, твори. Прочитала зокрема велику поему під назвою „Слово".

Пані Ганна Черінь походить з Київщини і на еміґрацію вийшла в 1943 році ще молоденькою дівчиною. Писати почала в сім років дитячі віршики, а вперше друкувалась рівно двадцять років тому в газеті „Земля" де вміщено чотири вірші, в 1943 році. Перша збірка поезій Ганни Черінь вийшла в 1949 році під назвою „Крещендо". Друга збірка під назвою Братік і сестричка" для дітей вийшла в 1960 році, а третя збірка під назвою „Чорнозем" вийшла в 1962 році. Крім того Ганна Черінь друкувала і друкує свої твори у всіх українських журналах та численних газетах, а особливо в журналах „Веселка" та „Наше Життя". Крім поезій по численних журналах авторка друкувала свої оповідання, критичні статті та есеї.

Після читання творів, гуморесок та пародій публіка почала засипати авторку запитами на різні теми. Поетеса відповідала навіть на запити не досить делікатні. От хоч би, чому це така гарна поетеса і вибрала собі таке псевдо, як Черінь. Відповідь була проста і щира. Вибрала псевдо Черінь а не троянду тому, що, „коли буду гарно і щиро писати, то й так любитимуть читачі, а по-друге назву Черінь узяла як символ зв'язку з нашим народом".

Після численних запитів та дотепних відповідь авторський вечір закінчив промовою інж. Химич, що заступав голову ЛМКлюбу пана Рудницького, який був хворий. Химич подякував авторці, що прибула до Філядельфії з далекого Шикаґо, та підкреслив, що за тринадцять років існування Літературно-Мистецького Клюбу у Філядельфії це був найкращий Літературний Вечір.

З. Дончук

ПОВІДОМЛЕННЯ

20-ліття ЗУАДКомітету.

Екзекутива Злученого Українського Американського Допомогового Комітету повідомляє, що чергові Загальні Збори ЗУАДКомітету відбудуться у Філядельфії, Па., в готелі Бенджамін Френклін, в суботу 19-го жовтня 1963 р.

Подрібні інформації будуть подані окремо.

Екзекутива ЗУАДКомітету прохає всі українські організації міста Філядельфії та околиці здержатись в цей день від влаштування своїх підприємств — та взяти численну участь у відсвяткуванні 20-ліття нашої організації. За інформаціями писати до:

United Ukrainian American Relief Committee, 5020 Old York Road, Philadelphia 41, Pa.

Екзекутива ЗУАДК.

Скульптор Гр. Крук будує пам'ятник у Ґмінді

Недавно серед нечислених українців у Відні постала думка якось увіковічнити пам'ять українських біженців, які під час першої світової війни перебували в австрійському таборі в Ґмінді, де багато їх загинуло через хвороби і недоїдання. Єдиною пам'яткою залишився тільки цвинтар, на якому в масових могилах поховано десятки тисяч наших людей. Тепер віденські українці постановили здвигнути у Ґмінді пам'ятник жертвам того табору. Спорядити його доручено нашому мюнхенському скульпторові Григорові Крукові.

І німці, і австрійці поставилися до цього проєкту незвичайно позитивно. Бюрґермайстер міста Ґмінд дав з власної ініціятиви грошову підтримку для виготовлення моделю в ґіпсі, міністерства залізниць обох країн дали до диспозиції окремий вагон для перевозу гіпсового моделю з Мюнхену до Ґмінду, де він буде викутий Круком у ґраніті. Висота пам'ятника — майже 4 метри. Вкінці управа міста Мюнхену дала нашому скульпторові до диспозиції ательє-робітню в мистецькій школі на протяг трьох місяців для виконання вищезгаданого проєкту.

Перший виконаний мистцем шкіц проєкту представляє групу українських селян (чоловік, жінка і двоє дітей), що зображені як втікачі і подані в масивних, монументальних формах, яких вимагає техніка викуття в ґраніті. Репродукція цього проєкту була поміщена в німецькій мюнхенській пресі, де Крука названо одним з передових скульпторів Мюнхену. Не треба казати, що здвигнення цього монументу буде чималим нашим культурним здобутком на еміґрації і тому бажано, щоб до здвигнення цього пам'ятника причинилися також українці з цілого світу. Беручи це до уваги, міський уряд Ґмінду віддав Комітетові пам'ятника до диспозиції своє конто, на яке просимо всіх, хто спроможний, посилати свої пожертви і тим причинитися до здвигнення пам'ятника. Адреса конта подана внизу, і всі жертводавці будуть вичислені в пресі.

С. Гординський

Oesterr. Postsparkassenamt, Konto Nr. 47.400, Stadtgemeinde GMUEND, Denkmal-Kto., WIEN, Oesterreich.

Шевченківські Роковини у Вілмінґтоні, Дел.

7-го квітня в залі при церкві св. о. Миколая відбулося заходом 54-го Відділу СУА у Вілмінґтоні — свято в честь Т. Шевченка.

В програмі взяли: участь жіночий хор 54 Відділу СУА (диреґент п. Ірина Щерба), що відспівав „Заповіт" і три пісні.

Святочну промову виголосив проф. Білинський. Учні школи українознавства, яких підготовила п. Ольга Гарванко — виконали збірну деклямацію „Поклін Тарасові" та сценку „Тарас пастушок"; Галя Цибак деклямувала вірш „До Основяненка".

Д-р Я. Трофименко виконав на фортепіяні Прелюдію — Ревуцького і уривок сонати Бетговена.

На закінчення дано інсценізацію „Лебедин", яку виконали пані: С. Цибак, Л. Гарванко та І. Щерба.

І. Книгиницький, голова Відділу УККА, роздав грамоти деяким місцевим організаціям, які вплатили по 25 дол., чи більше, на пам'ятник Т. Шевченка.

Свято закінчено співом національного гимну. Н. С.

Збіркова акція Відділів Самопомочі

Одною із найсвітліших сторінок діяльности ОУА Самопоміч є збіркова акція, що її переводимо щороку для допомоги потребуючим братам в Европі. В першу чергу є це традиційна зелено - святочна збірка для залишенців.

Від цієї одноразової збірки, від її більшого чи меншого успіху, від жертвенности нашого громадянства залежить, чи і в якій мірі можемо помагати, зменшуючи горе і злидні тих, які нашої допомоги потребують. Цю збірку пересилаємо до Европи до Гол. Управи СХС в Мюнхені. ГУ СХС на підставі дотеперішніх надходжень нашої дотації має до цього відповідно достосовані свої бюджети і поменшення нашої дотації болюче відбилось би на її діяльності.

Змінені обставини в краінах поза залізною заслоною відкрили можливості несення помочі Рідному Краєві і це завдання при нашій великій помочі виконує ГУ СХС в Мюнхені. Ця акція потребує великих фондів. Засяг їх праці не поменшується, але рік за роком охоплює щораз більшу кількість старших, немічних осіб. Надходить літо, подбаймо, щоб серед найбідніших дітей та сиріт не було ні однієї, яка не перебула б хоч кілька тижнів в таборі. Всі ми знаємо, яке велике значення має для наших дітей кількатижневий побут серед гірської природи, в рідному оточенні під дбайливим оком виховників Пласту чи СУМ-а. Ці маленькі діточі головки перейняті одною думкою: „Чи поїду і цього року до табору?"

Пам'ятаймо, що на терені Німеччини і Австрії коротає свій вік багато наших братів залишенців. Між ними багато хворих і нездібних до праці. Щораз більше простягається рук по допомогу. Тож подаймо їм ту допомогу і виконаймо основний наш обов'язок перед Богом і Україною у відношенні до наших братів в Европі. Для залишенців дайте щедрою рукою. Головна Управа „Самопоміч" звертається з проханням піддержувати цю збірку, пропаґуючи її та використовувати кожну нагоду для її успішного переведення.

З гордістю підкреслюємо, що в суперечь загальним нарíканням на упадок жертвенности і збайдужіння громадянства, наша збірка не послабла і принесла в 1962 році $5.718. 34. Це треба завдячувати Управам наших Відділів, старанням наших патріотів збірщиків, які ті збірки жертвенно переводили.

Г. Упр. „Самопомочі" складає щиру подяку Управам Відділів, збірщикам і жертводавцям. Спасибі!

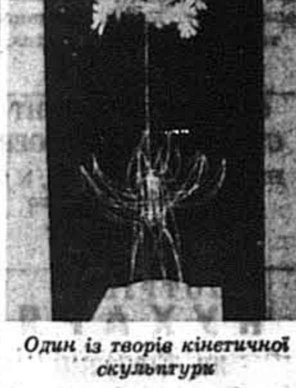
Відділи зібрали: Філядельфія — 2.030.38, Ню Йорк — 716.22, Шикаґо — 730.11, Нюарк — 229.94, Честер — 193.55 Приватні особи — 160.14, Балмор — 108.50, Клівленд — 106.60, Трентон — 92.00, Гартфорд — 83.00, Елизабет — 82.00, Пасейк — 77.00, Мілвокі — 46.00(Джерзі Сити — 34.00, Йонґставн — 25.00, Дітройт — 4.50, св. п. П. Дучинський — 1000.00.

Стефанія Бартко,
реф. сусп. опіки при
Гол. Управі Самопоміч

Республіканська Номінаційна Конвенція відбудеться в Сан Франсіско

Денвер, Колорадо. — Республіканський Крайовий Комітет 22-го червня вибрав Сан Франсіско в Каліфорнії на місце своєї Номінаційної Конвенції в найближчому році. Конвенція почнеться в понеділок 13-го липня в т. зв. Коров'ячому Палаці. Там в 1956 році наименовано був на кандидата на президента Д. Д. Айзенгавер другий раз році. Демократи мали б відбути свою Номінаційну Конвенцію місяць пізніше в Атлантик Сіті, Н. Дж., або в Шикаґо. Рішення про це западе в цьому тижні у Вашингтоні. Сан Франсіско заплатить Республіканській Партії дол. 650.000 за те, що відбуває Конвенцію в ньому.

УСПІХИ УКРАЇНСЬКОГО СКУЛЬПТОРА

Один із творів кінетичної скульптури

Українська еміґрація може похвалитись чималою скількістю мистців. Більшість їх є знана виключно українському загалові. Одначе є кілька таких, що завдяки своїй непересічній талановитості та наполегливості у праці знайшли признання не тільки серед української спільноти, але й серед американських критиків і любителів мистецтва.

До них належить скульптор Константин Мілонадіс. Народився він на Полтавщині 1926 року і як саме прізвище вказує, є грецького походження. До Америки приїхав 1951 року і по закінченні військової служби студіював мистецтво у Скул оф ди Арт Інститют оф Чікаґо, де у 1957 році дістав ступінь Б. А. Е. Відтак продовжував свої студії на Тюлейн Юніверситі і скінчив їх ступнем М. Ф. А. Від кількох років є викладачем скульптури на Нотр Дам Юніверситі, Індіяна, що має один з ліпших факультетів мистецтва. Вистачить згадати, що до недавна там працював світової слави різбар Іван Мєстровіч.

Мілонадіс бере постійно участь у мистецьких виставках. Пересічно виставляє свої твори на 15 виставках річно. Його твори незвичайно високо цінять, доказом чого є численні нагороди та почесні відзначення. Тільки на протязі місяця квітня цього року він одержав три нагороди.

Час не дозволяє мистцеві брати участь у всіх виставках, що на них його запрошують. Попит на його твори є такий, що лише деякі замовлення він згоджується виконувати. Тепер працює над скульптурами замовленими для двох університетських бібліотек. Розуміється всі успіхи Мілонадіса знаходять відгук у різних фахових журналах та часописах. При всіх нагодах наш мистець підкреслює з гордістю своє українське походження.

Як вже згадано вище, Мілонадіс є скульптором, але він радше називає свої твори „впорядкуванням простору". (arrangement of space). В останнім часі він є зацікавлений у кінетичній скульптурі. Під нею мистець розуміє рух як один з аспектів свідомого скульптурного вислову. Ця ділянка мистецтва є ближча і більше залежна від технологічного поступу ніж яка-будь інша форма скульптури. Головною проблемою в цій творчості є зменшення сил ґравітації. Щоб це осягнути, мистець послуговується принципами механіки і зменшенням фізичної маси до естетично дозволеного мінімуму в ужиманому матеріялі, що рівночасно є незвичайно сильний і упружистий.

У результаті, кінетичний об'єм діє як новий елемент пластичного твору, що його не можна ні діткнути (позитивний об'єм), ні бачити (неґативний об'єм), ні уявити (як дійсність), але є сприйнятий як четвертий вимір, і опертий головно на знанні. Кінетичні скульптури Мілонадіса відзначаються незвичайною легкістю форми і дають враження, немов би були в безперервному русі.

Подана світлина дає приблизно уяву його творчости.

Побажаємо нашому мистцеві дальших успіхів у його творчій праці.

Іск.

Заходом Української Православної Церкви св. ІВАНА
— відбудеться —
в неділю, 30-го червня 1963 р.
о год. 1-ій по полудні
ВЕЛИКИЙ РІЧНИЙ ПІКНІК
(ДОЩ чи ПОГОДА)
на BELL FARM — DOUGLAS PIKE
SMITHFIELD, R. I.
До ласкавої участи запрошуємо всіх з Вунсакет, Менвіл, Сентрал-Фолс, Потакет, Кромптон, Тавнтон, Блекстон і околиця.

ГОЛОВНА ВИХОВНА РАДА ЮОДУМ-у
та ГОЛОВНА УПРАВА ОДУМ-у в США
має шану повідомити, що
ЛІТНІЙ ВІДПОЧИНКОВО-ВИХОВНИЙ ТАБОРИ ЮНОГО ОДУМ-у
— відбуватимуться —
на оселі УРСоюзу „Верховина"
в GLEN SPEY, N. Y.,
відкриття яких відбудеться
7-го липня ц. р.
Комендант табору п-і проф. Софія ГАЄВСЬКА.
За докладними інформаціями, просимо звертатися на слідуючу адресу:
ODUM, Inc., 441 So. 21st Street, IRVINGTON, N.J.
Tel.: 371-0487
КОМІТЕТ

ПОВІДОМЛЕННЯ
ЗАХОДОМ ДРУГОГО ВІДДІЛУ ООЧСУ І ОСЕРЕДКУ СУМА ім. ген.-хор. Т. ЧУПРИНКИ в НЮ ЙОРКУ
в СУБОТУ, ДНЯ 29-го ЧЕРВНЯ 1963 РОКУ
о годині 8-ій рано
— буде передавана —
Святочна Радіопрограма
присвячена 22-ій річниці Акту Відновлення Української Державности — 30-го червня 1941 року у Львові.
Доповідь виголосить Іван ВИННИК.
Радіопрограма буде передавана на хвилях 1370 зі станції WEVD (п. Р. Мариновича).
Того самого дня (29-го червня 1963 р.) о годині 7:30 вечером в Домі Організацій Визвольного Фронту при 315 схід 10-та вулиця в Ню Йорку відбудуться
Святочні Сходини
присвячені 22-річчю Акту Відновлення Української Державности.
Святочну доповідь виголосить д-р Володимир НЕСТЕРЧУК.
Просимо все Членство наших Організацій своєю масовою участю гідно відзначити цю світлу дату в нашій новішій історії.
Управи:
2-го ВІДДІЛУ ООЧСУ ОСЕРЕДОК СУМА

Увага! HASTINGS-ON-HUDSON, N. Y. Увага!
ЧЛЕНИ ВІДДІЛУ 6-го УНСОЮЗУ РАЗОМ В ЗЛУЦІ З УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКИМ ГОРОЖАНСЬКИМ КЛЮБОМ
— уладжують —
СПІЛЬНИЙ ПІКНІК
в неділю, 30-го червня 1963 року
У СВОЇЙ МІСЦЕВОСТІ в DRAPER PARK
на розі Washington Avenue і Broadway
Проситься всіх місцевих і позамісцевих гостей, прибути, де разом забавимося. За добру забаву ручить
В. ВОВК, секр. 6-го Відділу КОМІТЕТ ПІКНІКУ

Увага! Стейт КОННЕКТИКАТ! Увага!
КОМІТЕТ
ВІДДІЛІВ УНС СТЕЙТУ КОННЕКТИКАТ
— влаштовує —
в суботу, 28-го вересня 1963 р.
о год. 8:00 вечером
в залі ЦЕРКВИ СВ. МИХАЇЛА
при 567 George Street — НЮ ГЕЙВЕН, Конн.
ЮВІЛЕЙНИЙ БЕНКЕТ
для
Вшанування Заслужених Союзовців стейту Коннектикат і відмічення 70-ліття „Свободи"
В ПРОГРАМІ передбачений виступ сенатора ДАДА, конґресмена ДЖАЙМА, посадника міста Ню Гейвену Р. С. ЛІ, головних урядників УНС, як також мистецький виступ оперової співачки М. ЛИСОГІР, групи танцюристів і інших.
Проситься слідуючі відділи УНС стейту Коннектикат:
10, 12, 18, 23, 54, 59, 67, 84, 138, 250, 262, 277, 350, 370, 381, 387, 390, 414
до дня 15-го серпня, подати імена заслужених союзовців, які є гідними вшанування, як також подбати про те, щоб найбільша кількість членів і інших громадян взяли участь у тім святі.
Про подробиці святкування Відділи будуть повідомлені обіжником.
За Управу Комітет Відділів УНС стейту Коннектикат:
І. ТЕЛЮК, предсідник В. ГІНА, секретар

ПОВІДОМЛЯЄМО ПРИЯТЕЛІВ і ЗНАЙОМИХ,
що в ПЕРШУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
бл. п. проф. Володимира СІЧИНСЬКОГО
буде відправлена
ПАНАХИДА
в НЕДІЛЮ, дня 30-го ЧЕРВНЯ 1963 р.
о год. 12-ій полудня
в Українській Православній Церкві
св. ВОЛОДИМИРА
160 W. 82nd Street в НЮ ЙОРКУ.
РОДИНА

РОЗВАГА ПОТРІБНА І ПІД ЧАС КРИЗИ

Не зважаючи на всі клопоти, зв'язані з урядовою кризою, британський прем'єр Гаролд Мекміллен відбуває „подорож" дитячою залізницею разом з більшими й меншими дітьми в одному із підміських парків Лондону.

Великодня зустріч СУМА

З ініціятиви Управи Осередку СУМА в Ньюарку влаштовано 28-го квітня у великій залі Української Централі Великодню Зустріч — Спільне Свячене юнацтва, батьків і запрошених гостей.

Імпрезу, що в ній взяло участь понад 200 осіб, почато монтажем про Великодні Звичаї у виконанні старших юначок. Розповідь вела ст. юн. Маруся Процюк.

Окремою сценкою відзначено День Українського моря, в рямках якої ст. юн. Орися Пащак коротким словом підкреслила особливе значення Чорного моря в історичному розвитку Української Держави, нав'язуючи до 45-ої річниці підняття чорноморською фльотою українських прапорів у 1918 році.

На основі раніше відбутих іспитів юнацтва СУМА, М. Почтар, з доручення Головної Управи СУМА, надав юнацтву приписані окремим юнацьким правильником іспитові відзнаки. В молодшому юнацтві нагороджено відзнаками першого ступеня 18 юнаків і юначок; відзнаками другого ступня — 20 юнаків і юначок. Відзнаки першого ступня старшого юнацтва одержали 3 юнаки і 2 юначки. П'ятьох членів Осередку нагороджено відзнаками сумівських виховників; відзнаки впорядчиць одержали старші юначки: Орися Пащак, Маруся Пащак і Квітка Семанишин.

Сценкою „Весна йде" у виконанні молодшого юнацтва частинно відтворено на сцені весняно - великодні святкування і звичаї українського народу на рідних землях.

Великоднє Свячене для юнацтва, батьків і гостей приготовили пані: Гой, Кормило, Крицак, Мигаль, Паньків, Терещук і другі.

Акт посвячення Великодньої Паски доверщив о. Д. Лаптута, парох Української Католицької Церкви в Ньюарку, в асисті проф. Каськова і хору юнацтва СУМА. В часі Свяченого, юнацтво під загальне схвалення присутніх, вивело на сцені декілька гагілок і українські народні танці.

Почесними гостями Зустрічі були о. Д. Лаптута, проф. М. Чировський, проф. Т. Каськів, п-во Кононови, мгр. А. Гординський, М. Почтар і М. Кормило — голова Осередку.

Перед закінченням імпрези, юнацтво СУМА піднесли п-ву Іванні та Юрієві Кононовим, мистецьким керівничам програми зустрічі, розкішний букет квітів, як вияв вдяки за вмілу підготовану і маскрізь вдалу імпрезу. (мп)

СПРАВЛЕННЯ ПОМИЛОК

У статті С. Гординського про німецький мистецький лексикон (число з суботи, 22 червня) вкралося кілька друкарських помилок і переплутань тексту. Двічі подано неправильно назву ОМУА (Об'єднання Мистців Українців в Америці) і в другій колюмні статті поплутаний текст має виглядати так:

„Бездоганно подано інформації про таких мистців, як зазначені в каталогах Виставки українського мистецтва в Дітройті в 1960 р. і виставці ОМУА в 1961 р. мистці: Оксана Теодорович, Б. Титла, К. Трохименко, М. Черешньовський (транскрибований „Tш"), В. Вайлянд, Я. Вижницький".

Пам'яті Єлисавети Жук

22-го березня 1963 р., на 77 році трудового життя закрила на віки свої очі заслужена громадська діячка Єлисавета Жук. — Хоч завіса потойбічного заслонила її від очей людей, що шанували її.

У своїй статті „Українське жіноче коло" („Християнський Голос", ч.. 34, 35, 36; 1959) вона яскраво розповідає про початок своєї громадської діяльности.

У Симферополі, у своєму рідному місті на Шевченківському святі, в 1907 р., вона виступала в живих картинах, що їх ставив молодий скульптор Сергій Жук.

„Це свято було посвятою моєї душі", каже вона, „я була Катериною, я була Україною"... і ця посвята стала початком її громадської діяльности.

Далі ми бачимо її в Петербурзі, в низці українських організацій: „Благодійне Товариство видання дешевих книжок для українського народу", „Громада", „Українське Літературно - Художнє Т-во" та ін. Нарешті, вона закладає першу українську жіночу організацію „Українське Жіноче Коло" і розгортає на всю широчінь працю цієї організації. Виступає зі своєю відозвою до українського жіноцтва. Бере гарячу участь, в імені „Українського Жіночого Кола" в „Раді українських організацій" (в походах, парастасах, манiфестаціях) активно включається до акції будування Української Держави, так напр. українська військова манiфестація в липні 1917 р., що її влаштувала „Рада українських організацій", для скріплення вимог, пред'явлених російському Тимчасовому Урядові в справі визнання Української Центральної Ради і її уряду примусила російський Тимчасовий Уряд послати до Києва своїх міністрів (Керенського, Терещенка, Церетелі) для переговорів з Українською Центральною Радою. Нарешті Єлисавета Жук переносить організацію „Українське Жіноче Коло" до Києва, в 1918 р. У Києві вона працює в „Українському Громадському Комітеті", в „Укр. Літературно - Художньому Т-ві" та інш. організаціях і підіймає на свої молоді плечі похорон старшин і козаків, що загинули під час здобування Києва Директорією.

Короткий вкі існування нашої держави уриває кипучу працю Єлисавети Жук.

Нарешті ми бачимо її на еміграції — вона одна з основоположниць ОУН, вона член Головної Управи, заступниця голови ОУН і довголітній голова (1946-1959) міського відділу ОУЖ в Авгсбурзі, а також перша організаторка українознавчої школи в Німеччині.

З від'їздом чільних представниць українського жіночого руху за океан, в Авгсбурзі ряди жіночого руху рідшають, витворюється досить тяжка ситуація... 25-го вересня 1953 року Єлисавета Жук внаслідок важких переживань мала перший апоплектичний удар.

1-го березня 1963 р. вона дістала другий удар, який після тяжких страждань вінчається її смертю.

Її жертовне, надміру працьовите життя говорить: „Боже благослови Україну!"

Б. Шарко

З поминків на добру ціль

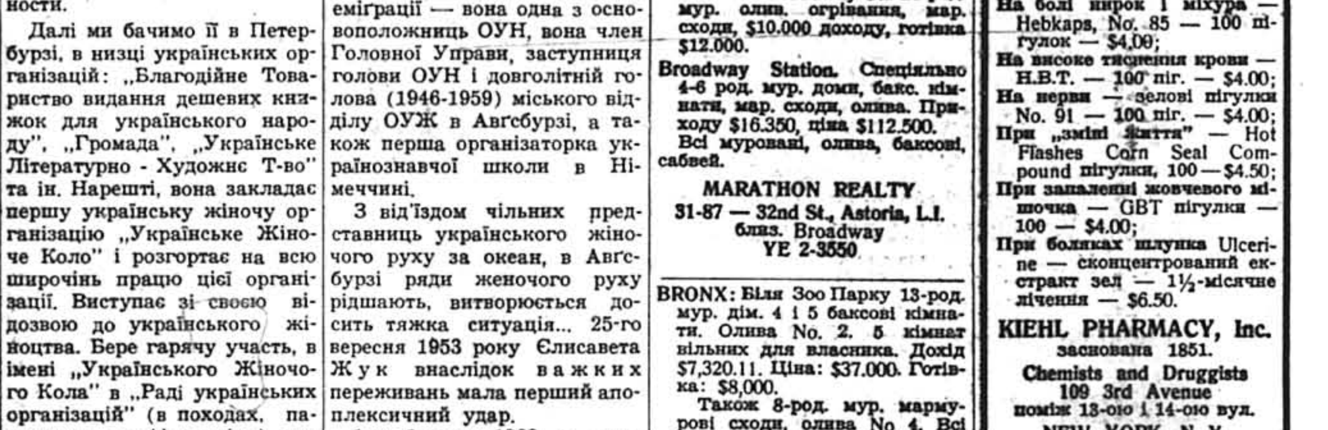
По похороні довголітнього члена 5-го Відділу УНСоюзу Стенлі Кривен, котрий занимав всілякі урядові пости в місцевім Відділі, бувши два рази вибраний делегатом на Конвенцію Союзову, бувши касиром в головній централі УВУ, зійшлися родина і члени на перекуску до церковної залі, а при останку І. Сидор промовив пару слів за його працю. Сказав, що було б добре щось зібрати на якусь ціль. Зараз пані Череватюк зайнялась збіркою. Імена жертводавців такі: старша дочка Марія 25 долярів, молодша дочка Анна 10 долярів, дружина Юлія 10 долярів. — Крім них зложили в доларах: І. Паращук 5; Іван Сидор 2, А. Климишин 2; М. Якимечька, В. Череватюк, А. Мартин, Д. Савчак, М. Заровенний, А. Бурдига, І. Ребусь, М. Стирановська, К. Турчак і І. Новик по одному долярові, що разом зробило 64 доляри.

На бажання жертводавців 34 дол. передано на фонд будови нової церкви в Асторії, котру зачнуть будувати цього року, а 30 дол. переслано до Комітету Пам'ятника Шевченкові у Вашингтоні.

І. Сидор

ТАРЗАН, ч. 5055. Скок у воду!

Із жахом в'язні довідалися, що їх мають кинути в яму, повну слизьких, зголоднілих великих ящірок.

Але тепер їх вивели на високий берег ставу.
Нагло ящірковий чоловік заткав уста Тарзанові своєю рукою і скочив із ним у воду!